

Односи Србије и Русије пролазили су у прошлости кроз различите фазе, а данас је јасно да Москва није равнодушна према судбини земље са којом има вековне снажне везе. Српско-руски односи били су увек обележени јаким емоцијама, посебно са српске стране, која је често, у тешким тренуцима попут данашњих, код „мајке Русије“ тражила утеху и спасење. Многе очи из Србије упрте су у Москву, од које очекују реаговање на срамну капитулацију српске власти по питању Косова, али обзиром на понашање Кремља, чини се да се Руси заиста држе девизе да не желе да буду већи Срби од Срба, односно да односе са Београдом желе да граде на реалним и прагматичним основама, у којима питање Косова тренутно није приоритет.

Лукијанов хлади главе

Недавна посета премијера Србије Ивице Дачића Москви била је успешна у економском смислу, али је хладан и рационалан однос Путина и Медведева према непристојно опуштеном госту из Београда наговестио да Русији не пада на памет да се уместо Србије озбиљније ангажује око Косова, нити да се враћа у преговарачки процес. У тренутку када се српски политички

врх, углавном својом кривицом, нашао на мучној раскрсници око Косова без савезника, премијер Медведев је Дачића дочекао изјавом да је решавање косовског питања „привилегија Србије“. након чега је уследило финале преговора у Бриселу, које је довело до српског де факто признања косовске државе.

Русија је, Србији показала да је рачуна у пријатељске земље, али јој је и указала такође да у томе пријатељству више нема простора за импровизације и српско клађење од

Вашингтона и Брисела до Москве и назад. По речима познатог руског политиколога Фјодора Лукјанова,

објављеним у његовом ауторском тексту за владино гласило “Росијскаја газета”, Русија не може да преузме на себе терет одлуке коју Србија мора да донесе, али да ће Београд моћи да рачуна на помоћ Москве након што сам одреди сопствене приоритете.

Лукјанов је такође навео да не треба гајити илузије према руским амбицијама на Балкану, а у његовом интервјуу порталу Вести онлајн [\[1\]](#) „, који код нас готово да није примећен, овај руски аналитичар је био још директнији и навео да, иако је Русија на нашој страни, она нема намеру да покуша да врати Србију у њену сферу утицаја кроз нуђење нечега што би била алтернатива ЕУ, јер није мотивисана да се сукобљава с ЕУ, с чијим водећим државама има огромну привредну сарадњу. По њему, Србија има само лоше изборе, и он не види шансу да се Београд удаљи од ЕУ, нити да изгради некакву алтернативу, будући да нема великих сила заинтересованих за дуго присуство на Балкану које би изазвале интересе ЕУ.

Лукијанове тезе су за многе Србе свакако врло непријатне, а он на крају закључује да Русија има своје пословне интересе у Србији независно од позиције према Косову. Иако се може рећи да је његово мишљење само једно од многих, може се закључити да се оно ипак уклапа у нову концепцију спољне политике Русије, коју је Владимир Путин потписао 12. Фебруара, а коју је недавно у ауторском чланку за „Руску реч“ појаснио и Сергеј Лавров, министар спољних послова Русије.

Лавров појашњава да је главни задатак Русије на међународном плану да створи повољне спољне услове за развој економије и за њено превођење на иновациони колосек, а самим тим и за виши животни стандард становништва. [\[2\]](#) Он истиче да је циљ Русије је да се обезбеди стабилан раст потенцијала земље, који се по њему може достићи само у условима међународне стабилности, а која се може остварити успостављањем колективног лидерства водећих држава света и стабилног полицентричног система међународних односа. Руска спољна политика је утврдила своје приоритете, а према Фјодору Лукијанову, који је за РИА Новости крајем фебруара прокоментарисао ову стратегију,

[\[3\]](#)

први приоритет је и даље постсовјетски простор, на коме Москва настоји да афирмише процес евроазијских интеграција. САД и ЕУ су и поред бројних проблема у односима, за Русију још увек испред остатка Азије, којој се тек од скоро усмерава већа пажња, а европске земље од примарне важности су Немачка, Француска, Италија и Холандија,

као и Велика Британија.

Србија – партнер у преображају ЕУ

Русија је више пута стављала до знања да нема ништа против Србије у ЕУ, а према чланку (опет) Фјодора Лукјанова, недавно објављеном у Руској речи, Москва очекује да ће у Европи неизбежно доћи до раслојавања на језгро и периферију и да ће ЕУ

променити формат узајамних односа. Судбина периферије, поготово Југоисточне Европе, Балкана и Средоземља биће магловита, и према Лукјанову, Москва ће настојати да ту учврсти своје позиције, али пре свега на економском плану. Србија ће у томе бити природни партнер Москве, али не у формирању опозиције постојећим европским институцијама, него, како Лукијанов каже, у њиховом трансформисању и повећању исплативости узајамног деловања. [4] С друге стране, приоритет Москве је остатак Србије ван НАТО-савеза, и у том смислу је веома значајна одлука Београда да приступи као посматрач Парламентарној скупштини земаља чланица Уговора о колективној безбедности и сарадњи, ОДКБ. Овај потез је заправо од велике важности, јер се тиме шире границе ОДКБ и снажи ауторитет ове организације, а руска Независимаја газета је поводом тога цитирала експерте који српски долазак у ОДКБ међу посматраче сматрају “пробојним достигнућем Русије и њених савезника у остваривању њених геополитичких интереса на југу Европе. „

Иако се у истом чланку наводе експерти попут Леонида Ивашова, који сматра да је ово само први корак у пуноправном чланству и војним базама у Србији, много је вероватније да је статус посматрача Србије у ОДКБ велики корак не ка војном савезу са Русијом, већ ка неутралности. Наиме, истовременим чланством у Партнерству за мир и посматрачким статусом у у парламентарној скупштини ОДКБ-а Србија успоставља еквилибриум и истиче своју неутралност, и то када је притисак за њено учлањење у НАТО све јачи, што је потез који ће свакако допринети повећању поверења Москве. А то поверење је свакако и додатно учвршћено одлуком да војска Србије од Русије купи шест нових авиона Миг-29/М и два радара. [5]

Могуће је да истицањем војне неутралности Србије треба тумачити и благонаклон став Москве према српским лидерима који су недавно у Бриселу пристали на споразум који је у Србији изазвао толико огорчења. У јеку оптужби за издају, Александра Вучић се састао са амбасадором Русије Александром Чепурином, с ким је разменио ставове о бриселском споразуму и договорио наставак блиске сарадње двеју земаља, што је јавности свакако послало слику да званична Русија мисли супротно од огорчених Срба. На састанку је такође договорена Вучићева посета Москви и сусрет са министром одбране Руске Федерације Сергејом Шојгуом, као и термин његове узвратне посете Београду, а у среду је објављено да је Чепурин пренео званичан Путинов позив председнику Србије Томиславу Николићу да 21. маја посети Русију, када се очекује и потписивање споразума о стратешком партнерству. У појединим руским медијима се појавило мишљење да су се Дачић и Вучић од бесних грађана сакрили из ауторитета Русије и њеног руководства, а да у српској јавности желе да прикажу да терет одлуке у Бриселу деле са Путином и Шојгуом. [6] Предусретљивост Москве према Вучићу и Николићи у српској јавности ипак ствара утисак да Русија нема ништа против приоритета који су српски политичари одредили, а ни против договора у Бриселу, упркос бесу српских патриотских странака и удружења, а потписивањем споразума о стратешком партнерству са Николићем, Москва шаље поруку да јој је веома стало до Србије, али без Косова. Такође појединим поступцима Русија даје повод за претпоставку да је на Балкану извршена нека нова подела интересних сфера. Поводом тога је занимљиво приметити да је Путин честитао Филипу Вујановићу поновни избор на функцију председника, и поред протеста опозиције и чињенице да је Вујановић један од главних заговорника уласка Црне Горе у НАТО.

Русија је држава која се у међународној политици води сопственим интересима, што се иначе и подразумева у међународним односима, иако би многи у Србији желели да није тако. Москва данас тежи мултивекторској и мултиполарној спољној политици и међународној стабилности, која се по њој може остварити успостављањем колективног лидерства водећих држава света. Стога ће Кремљ свакако бар у блиској будућности стављати нагласак на међународну сарадњу, иако је више пута показао да је спреман и за другачији сценарио. У таквој пројекцији међународних односа, чини се да је Косово за Русију ипак споредно питање, без обзира колико је то за нас тешко да прихватимо. На

крају, треба и рећи да нацрт нове спољне политике Русије није писан занавек, и сигурно је да ће бити отворен за промене у зависности од развоја међународних односа. А какви ће бити међународни односи, судбина Косова и однос Србије и Русије у наредних 50, 100 или више година, сазнаће наредне генерације.

[1] <http://evroazija.info/?p=2826>

[2] <http://evroazija.info/?p=2665>

[3] <http://en.rian.ru/columnists/20130228/179741025/Uncertain-World-Russian-Diplomats-Move-in-to-the-Real-World.html>

[4] <http://evroazija.info/?p=2928>

[5] <http://evroazija.info/?p=3009>

[6] <http://www.iarex.ru/news/36012.html>